

1V Opiniepanel Rapport

22 december 2018
Auteur: Lisette van Vliet

Onderzoek: Burgemeesters over lokale criminaliteit

Samenvatting

Ook ambtenaren worden geïntimideerd

Tientallen burgemeesters (N=80) vertellen in een onderzoek van EenVandaag dat ook hun ambtenaren te maken hebben met intimidatie uit het criminele circuit. EenVandaag stuurde samen met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters alle 380 burgemeesters een vragenlijst. 120 door het hele land vulden hem in.

Soms noemen ze fysieke intimidatie, maar vaker gaat het om scheldpartijen en bedreigingen. Zo zegt een burgemeester: "Recent hebben we hier onderzoek naar gedaan en ik ben geschrokken van de resultaten. We zetten nu geen namen van de ambtenaren en doorkiesnummers meer in bepaalde brieven." Vaak heeft het veel impact. "De intimidatie heeft grote indruk gemaakt op de ambtenaar en zijn privéleven ernstig onder druk gezet", geeft een burgemeester aan.

Aantal ernstige incidenten neemt toe bij burgemeesters

Burgemeesters hebben er zelf ook ervaring mee. Circa de helft van de burgemeesters die meededen (N=63) geeft aan dat ze zelf, of hun gezin, in de afgelopen drie jaar zijn geïntimideerd door lokale criminelen. Hierbij gaat het vaak om verbale intimidatie zoals bedreigingen. "Zeggen dat ze weten waar mijn kinderen naar school gaan en dat ze die wel eens flink aan het schrikken zullen maken", vertelt een burgemeester. Sommigen geven aan dat ze inmiddels camera's, alarmknoppen of een zogenoemde panic room in huis hebben: "Bij onraad kunnen we hierin vluchten om te wachten op de hulpdiensten."

Liesbeth Spies, voorzitter van het Genootschap van Burgemeesters, maakt zich zorgen. "Het aantal ernstige incidenten neemt de laatste jaren toe. Dat maakt dat het functioneren van de burgemeester in dit mooie ambt steeds ingewikkelder wordt".

Samenvatting

Drugscriminaliteit door heel Nederland

Drugscriminaliteit 'loopt de spuigaten uit'

Vrijwel alle burgemeesters (N=117) geven aan dat ze in hun gemeente te maken hebben met georganiseerde criminaliteit, vaak drugsgerelateerd. Dit komt dus niet alleen voor in Brabant en Limburg. Een burgemeester in Zuid-Holland zegt: "Eens per 2, 3 weken laat ik wel een drugspand sluiten. In een gemeente met 55.000 inwoners is dat verschrikkelijk vaak." Veel burgemeesters geven aan dat er meer politiecapaciteit nodig is om de criminaliteit aan te pakken.

Vanavond in EenVandaag presenteert Joyce Boverhuis de resultaten van dit onderzoek. Ook zal Liesbeth Spies van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters op de resultaten van dit onderzoek reageren.

Als

AsAls

Vormen van lokale criminaliteit

'Drugscriminaliteit loopt de spuigaten uit'

Denkt u dat er binnen uw gemeente in de afgelopen drie jaar sprake is (geweest) van georganiseerde criminaliteit?

Dit is criminaliteit gepleegd door een georganiseerde groep mensen. Denk bv. aan hennepsteelt, fraude of motorbendes

Ja, N = 117

Met welke vorm(en) van georganiseerde criminaliteit heeft u in uw gemeente in de afgelopen drie jaar te maken gehad?

Top-3:

1. Drugscriminaliteit
2. Witwassen
3. Zware milieucriminaliteit

Wat burgemeesters instuurden als toelichting:

"Te maken met vele vormen van (zware) criminaliteit. Zowel drugs gerelateerd als in horeca/nachtleven. Jeugd wordt door de criminelen steeds vaker ingezet."

"In onze gemeente is vorig jaar een mega drugslab (productie van XTC) opgerold. Productie capaciteit 900.000 pillen per dag markt waarde in NL € 5,- per stuk, in het buitenland een veelvoud daarvan. Wij troffen een grondstoffen waarde aan van 50.000.000,-"

"Schietincidenten en neerleggen van granaten, mogelijk drugsgerelateerd en liquidatie."

"Ontmantelen hennepkwekerijen, drugs in woningen en horecabedrijven, illegaal gokken in horecabedrijven en OMG in horeca."

"Regelmatige dumpingen van drugsafval in ons buitengebied (lekke vaten, hoge kosten) hennepplantages in het buitengebied. bedrijven waar nooit een klant komt maar wel een behoorlijke omzet gedraaid wordt."

Zorgen over lokale criminaliteit

'Het gebeurt steeds brutaler'

De meeste burgemeester die meededen aan het onderzoek geven aan dat de georganiseerde criminaliteit in hun gemeente is toegenomen of gelijk gebleven. Er zijn **In hoeverre maakt u zich zorgen over de georganiseerde criminaliteit in uw gemeente?** Hieronder wat burgemeesters zoal antwoorden:

"Bijvoorbeeld het aantal hennepplanten neemt toe, vooral door de omvang en de professionele aanpak. Hierdoor komt er veel geld uit de criminele wereld in de bovenwereld terecht."

"Het is niet alleen ondermijnend en 'gewone' inwoners kunnen (letterlijk) getroffen worden, maar het gebeurt ook steeds brutaler en met name jongeren worden ingezet."

"Ik maak me zorgen over de naïviteit in samenleving en gemeenteraad en werk aan bewustwording en weerbaarheid."

"Ik ben niet het type dat zich snel zorgen maakt. Criminaliteit hoort (helaas) bij iedere samenleving. Er is bij ons geen sprake van probleem buurten of wijken door criminele inwoners."

"Ja, omdat er veel geld gemoeid is met criminele activiteiten is men bereid om steeds hardere maatregelen te nemen om die activiteiten mogelijk te maken en/of ze te beschermen tegen de autoriteiten. Ik zie ook een toename van bedreiging en intimidatie van overheidspersoneel op dit vlak."

"Zwaarte en aantal incidenten neemt toe, waar gaat dit heen?"

"Met name de gevolgen voor de maatschappij. Afrekeningen komen dichterbij."

"De georganiseerde misdaad is goed georganiseerd. De overheid niet."

"Als professional maak je je zorgen, maar ik slaap er niet slechter van."

Aanpak georganiseerde criminaliteit

Aanpak motorbendes stap te ver

Circa zeven op de tien ondervraagde burgemeesters vinden niet dat ze teveel tijd kwijt zijn aan misdaadbestrijding. Het sluiten van panden, het intrekken van vergunningen en het stopzetten van subsidies vinden ze wel burgemeesterstaken. Het aanpakken van motorbendes en criminele netwerken zien ze echter net als burgemeesterstaken.

Teveel tijd kwijt aan misdaadbestrijding?

IV Opiniepanel

Aanpak georganiseerde criminaliteit

Te weinig politie voor stevige aanpak

Wat zou u als burgemeester kunnen helpen in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit in uw gemeente? Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

"Het adequater delen van informatie tussen de verschillende handhaving en toezicht kolommen."

"Burgemeester is medeverantwoordelijk maar justitie blijft achter. Capaciteit is te klein. Burgemeester moet niet het boegbeeld zijn maar de OvJ moet dat zijn."

"Een wettelijk recht om kennis te nemen van informatie die bij andere overheden en samenwerkingspartners beschikbaar is, inclusief justitiële en politie informatie."

"Het zou mij helpen als we als gezamenlijke instanties in de bestrijding van criminaliteit sneller en efficiënter informatie zouden uitwisselen en ons niet steeds zouden beroepen op privacy-wetgeving. De problematiek moet integraal aangepakt worden en niet vanuit 1 discipline."

"Meer capaciteit bij politie en OM."

"Met alleen de beschikbare politie gaan we het niet redden. Het wordt tijd dat we ook andere partijen gaan inzetten, bijvoorbeeld Defensie. Het leger heeft ook veel goede apparatuur die we voor de opsporing kunnen inzetten."

"Meer informatie delen, zwaardere straffen."

"Het moet een gecombineerde inzet zijn van gemeente, belastingdienst, politie en justitie. Dat is het te weinig of niet. Er is een te groot capaciteitsprobleem bij de politie (recherche) en justitie. Dan staat de burgemeester er vaak alleen voor en dat kan niet."

Intimidatie door criminelen

Helft burgemeesters geïntimideerd

Ongeveer de helft (N=63) van de ondervraagde burgemeesters geeft aan zelf, of hun gezin, in de afgelopen drie jaar te zijn geïntimideerd door criminelen. Soms fysiek, maar vaak gaat het om verbale intimidatie zoals bedreigingen. Vrijwel geen enkele burgemeester zegt dat het de besluitvorming heeft beïnvloed, maar impact heeft het wel.

Hieronder een selectie van de inzendingen:

"13 dreigbrieven, met teksten als 'je kop gaat eraf' "

"In een schriftelijke bedreiging werd expliciet de naam van mijn echtgenote gemeld. Er zijn direct veiligheidsmaatregelen getroffen. De impact op mijn partner is groot en dat vind ik ongelooflijk naar."

"Zeggen dat ze weten waar mijn kinderen naar school gaan en dat ze die flink aan het schrikken zullen maken."

"Ik kan thuis niet of nauwelijks over de bedreigingen praten omdat het mijn gezin angst aanjaagt."

"Via social media kreeg ik te horen dat ik 'verrast' en 'geruimd' zou moeten worden."

"Ik ben inmiddels veel alerter op de omgeving, ik kijk letterlijk meer om me heen en ben afstandelijker in contacten."

"Wij hebben nu een zogenoemde panic room in huis. Bij onraad kunnen we hierin vluchten om te wachten op de hulpdiensten."

Intimidatie door criminelen

Ook veel ambtenaren bedreigd

'Recent hebben we hier onderzoek naar gedaan en ik ben geschrokken van de resultaten. We zetten nu geen namen van de ambtenaren en doorkiesnummers meer in bepaalde brieven.'

'De intimidatie heeft grote indruk gemaakt op de ambtenaar en zijn privéleven ernstig onder druk gezet.'

'O.a. bedreiging van ambtenaar dat "we weten waar je woont" en "waar je kinderen op school zitten". En lek steken van autobanden van OOV ambtenaar.'

'Het is voorgekomen dat een BOA na intimidatie door een bekende van de politie op dat moment niet handhavend heeft opgetreden, omdat er niet direct politie-assistentie was.'

EenVandaag Opiniepanel

Verantwoording

Samen met het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters nodigde EenVandaag alle 380 burgemeesters in Nederland uit hun ervaringen te delen in een online onderzoek, waarvan er 120 reageerden. Vrijwel allemaal (N=117) geven ze aan dat ze in hun gemeente te maken hebben met georganiseerde criminaliteit, of dat ze daarvan een sterk vermoeden hebben. Het onderzoek, gehouden van 10 tot en met 20 december 2018, bestond uit een kwalitatief en een kwantitatief deel. Het kwalitatieve deel bestond uit open vragen en persoonlijke gesprekken met burgemeesters.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lisette van Vliet: lisette.van.vliet@eenvandaag.nl

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO 1)

